

Sygn. akt IV Ka 163/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 kwietnia 2015 roku.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący SSA w SO Stanisław Tomasik

Sędziowie SO Tomasz Ignaczak (spr.)

del. SR Nadia Kołacińska - Sumińska

Protokolant sekr. sądowy Dagmara Szczepanik

po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 2015 roku

sprawy **T. W.**

oskarżonego z art. 217§1 kk

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 28 stycznia 2015 roku sygn. akt VII K 197/14

na podstawie art.437 § 1 i 2 kpk, art. 438 pkt 2 kpk, art. 634 kpk w zw. z art. 629 kpk i art. 628 pkt 1 i 2 kpk, art. 7, art. 8 w zw. z art. 12 i art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (tekst jednolity: Dz. U. Nr 49 poz. 223 z 1983 roku z późniejszymi zmianami)

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- **obniża kwotę zasądzoną w pkt 3 wyroku Sądu Rejonowego od oskarżonego T. W. na rzecz oskarżyciela prywatnego M. N. do 432 (czterystu trzydziestu dwóch) złotych;**
- **na podstawie art. 622 kpk zarządza zwrot od Skarbu Państwa na rzecz oskarżyciela prywatnego M. N. kwoty 300 (trzystu) złotych uiszczonych przez niego tytułem zryczałtowanej równowartości wydatków;**
- **zasądza od oskarżonego T. W. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 50 (pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu wydatków poniesionych w postępowaniu przed Sądem Rejonowym oraz kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem opłaty za pierwszą instancję;**

2. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

3. zasądza od oskarżonego T. W. na rzecz oskarżyciela prywatnego M. N. kwotę 420 (czterysta dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego poniesionych w postępowaniu odwoławczym;

4. zasądza od oskarżonego T. W. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20 (dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu wydatków poniesionych w postępowaniu odwoławczym oraz 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem opłaty za drugą instancję.

Sygn. akt: IV Ka 163/15

UZASADNIENIE

T. W. został oskarżony prywatnym aktem oskarżenia o to, że:

w dniu 19 kwietnia 2014 roku naruszył nietykalność cielesną M. N. poprzez uderzenie go w twarz z otwartej prawej dłoni a następnie uderzał go i próbował kopać, tj. o przestępstwo z art. 217 § 1 kk.

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim wyrokiem z dnia 28 stycznia 2015 roku w sprawie VII K 197/14:

1. na podstawie art. 66§ 1 i § 2 kk i art. 67 § 1 kk warunkowo umorzył postępowanie karne na okres próby 2 (dwóch) lat;
2. na podstawie art. 67 § 3 kk w zw. z art. 39 pkt 7 kk orzekł od oskarżonego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w kwocie 300 (trzysta) złotych;
3. zasądził od oskarżonego na rzecz oskarżyciela prywatnego kwotę 732 złote z tytułu zwrotu kosztów procesu.

Powyższy wyrok został zaskarżony przez obrońcę oskarżonego.

Obrońca zaskarżył wyrok w całości na korzyść oskarżonego, zarzucając w apelacji wyrokowi:

-.

- błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść wyroku m. in. poprzez przypisanie oskarżonemu, że dopuścił się zarzuconego mu czynu, podczas gdy zdaniem obrońcy prawidłowa ocena materiału dowodowego powinna prowadzić do wniosku przeciwnego;
- obrazę przepisów prawa karnego materialnego mającą wpływ na treść wyroku, tj. art. 217 § 1 kk poprzez przypisanie oskarżonemu, że dopuścił się zarzuconego mu czynu, podczas gdy zdaniem obrońcy prawidłowa ocena materiału dowodowego powinna prowadzić do wniosku, iż został pomówiony przez oskarżyciela prywatnego ;
- obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść wyroku, tj: art. 2 § 1 pkt 1, art. 2 § 2 , art. 4, art. 5 § 2 , art. 7, art. 410 i art. 424 § 1 pkt 1 kpk.

W konkluzji obrońca wniósł o: zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego, ewentualnie o umorzenie postępowania.

Na rozprawie apelacyjnej obrońca podtrzymał swoją apelację i wnioski w niej zawarte. Oskarżony na rozprawie apelacyjnej przyłączył się do apelacji swojego obrońcy.

Pełnomocnik oskarżyciela prywatnego na rozprawie apelacyjnej wnosił o nieuwzględnienie apelacji obrońcy. Wnosił również o zasądzenie od oskarżonego na rzecz oskarżyciela prywatnego kosztów zastępstwa adwokackiego poniesionych w postępowaniu odwoławczym według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy jest bezzasadna, ale spowodowała zmianę zaskarżonego wyroku na korzyść oskarżonego.

Argumenty zawarte w apelacji okazały się bezzasadne. Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych oraz naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów nie zasługuje na uwzględnienie, podobnie jak zarzut naruszenia art. 5 § 2 kk oraz innych wskazanych w apelacji przepisów prawa karnego procesowego i zarzut naruszenia prawa karnego materialnego. Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny w oparciu o rzetelnie i wszechstronnie oceniony materiał dowodowy. Każdy istotny dowód został poddany analizie i oceniony w kontekście innych, powiązanych z nim dowodów. Ocena

materiału dowodowego dokonana przez Sąd Rejonowy jest obiektywna, prawidłowa, zgodna z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, oparta o całościowy ujawniony na rozprawie materiał dowodowy i jako taka korzysta z ochrony jaką daje art. 7 kpk. Sąd Okręgowy nie będzie w tym miejscu tej oceny i tych ustaleń powielał, albowiem wobec doręczenia stronom odpisu uzasadnienia zaskarżonego wyroku analiza ta powinna być im znana - dość powiedzieć, że Sąd odwoławczy aprobuje dokonaną przez Sąd Rejonowy ocenę dowodów oraz oparte na niej ustalenia faktyczne.

W szczególności prawidłowo dano wiarę pokrzywdzonemu co do przebiegu inkryminowanego zdarzenia. Analiza jego zeznań, zeznań D. S. oraz załączonych akt 2 Ds. 694/14 wskazuje, że doszło do naruszenia nietykalności cielesnej pokrzywdzonego. Jego słowa potwierdza dowód w postaci zniszczenia okularów pokrzywdzonego. Natomiast co do braku widocznych obrażeń u pokrzywdzonego, to doświadczenie życiowe podpowiada, że nie każdy cios i nie zawsze wywołuje widoczne obrażenia. Uderzenie otwartą dłonią w twarz może wywołać zasinienia i opuchliznę – ale nie musi, zdarza się przecież, że po takim uderzeniu występuje jedynie chwilowy i przejściowy rumień, który już krótko po zdarzeniu znika. Wszystko zależy nie tylko od siły ciosu, ale również od podatności cery twarzy na takie urazy. Dlatego policjant przesłuchujący pokrzywdzonego mógł nie dostrzec u niego obrażeń, bo pokrzywdzony zgłaszał zawiadomienie co prawda tego samego dnia, ale nie bezpośrednio po zdarzeniu. Również co do pozostałych ciosów – to zostały one zadane przez ubranie, także nie musiały wywołać zauważalnych śladów. Zresztą ustawodawca przewidział właśnie taką sytuację – jest ona penalizowana przez art. 217 § 1 kk. W praktyce orzeczniczej spotyka się przypadki, gdy naruszenie nietykalności cielesnej nie wywołuje widocznych i trwałych obrażeń. Tłumaczy to też brak obdukcji – skoro pokrzywdzony obrażeń nie doznał, to nie miał po co zgłaszać się do lekarza obducenta.

To, że oskarżony nie miał wcześniej konfliktów z prawem i rozwiązywał spory z pokrzywdzonym bez uciekania się do przemocy chwali mu się, ale nie wyklucza popełnienia przez niego zarzucanego mu czynu.

Nie jest również trafny zarzut związany z istnieniem sprzeczności między wersją pokrzywdzonego a zeznaniami świadka D. S.. Świadek ten został poinformowany przez pokrzywdzonego również o zrzuceniu mu okularów, co wynika z jego zeznań (k. 23v). Natomiast oczywiste jest, że pokrzywdzony opowiadając świadkowi o zdarzeniu skupiał się na naruszeniu nietykalności cielesnej przez oskarżonego, bo to najbardziej uderzało w godność i prawa pokrzywdzonego. Zrozumiałe jest również, że zeznania D. S. i pokrzywdzonego nie są identyczne, jest to wręcz atut przemawiający za ich wiarygodnością (identyczność sformułowań mogłaby sugerować sztuczność i wyuczenie zeznań).

Dlatego argumenty apelacji obrońcy są chybione i Sąd odwoławczy ich nie podzielił. Jednak Sąd Okręgowy z urzędu dostrzegł inne uchybienie proceduralne Sądu Rejonowego, które zaowocowało zmianą wyroku na korzyść oskarżonego poza zakresem apelacji.

Sąd Rejonowy w pkt 3 zaskarżonego wyroku zasądził od oskarżonego na rzecz oskarżyciela prywatnego kwotę 732 zł. tytułem zwrotu poniesionych przez niego kosztów procesu. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że do kosztów tych Sąd Rejonowy zaliczył również kwotę zryczałtowanych wydatków postępowania w wysokości 300 zł. uiszczoną przez oskarżyciela prywatnego (k. 5). W tej części rozstrzygnięcie to było błędne – a ten błąd pociągnął za sobą kolejne, związane z rozliczeniem kosztów procesu.

Zgodnie z art. 622 KPK w razie warunkowego umorzenia postępowania prywatno – skargowego Prezes Sądu zarządza zwrot oskarżycielowi prywatnemu uiszczonych przez niego zryczałtowanych wydatków postępowania. Oczywiście, rozstrzygnięcie takie można zawrzeć również w wyroku warunkowo umarzającym postępowanie – tak czy inaczej, oskarżyciel prywatny zwrot tej części poniesionych przez siebie kosztów procesu uzyskuje nie od oskarżonego, tylko od Skarbu Państwa. Natomiast oskarżony wówczas powinien zostać obciążony na rzecz Skarbu Państwa realnymi wydatkami, jakie ten tymczasowo ponosił w postępowaniu.

Istnieją tylko trzy sytuacje, wynikające z treści art. 628 pkt 2 KPK, w których oskarżony w sprawie z oskarżenia prywatnego może ponosić realne (niezależne od ustalonego rozporządzeniem ryczałtu) wydatki postępowania. Będzie tak wtedy, gdy:

- oskarżyciel prywatny został zwolniony od uiszczenia zryczałtowanej równowartości wydatków (art. 628 pkt 2 in principio KPK);
- rozpoznano sprawę prywatno – skargową bez uiszczenia zryczałtowanej równowartości wydatków co jest możliwe np. na skutek przeoczenia, a więc w sytuacji, w której ani nie wezwano oskarżyciela do ich uiszczenia, ani go od nich nie zwolniono (art. 628 pkt 2 in fine KPK);
- dojdzie do sytuacji określonej w art. 622 KPK, w szczególności do warunkowego umorzenia postępowania, a Prezes Sądu (względnie Sąd) zwróci oskarżycielowi prywatnemu uiszczoną przez niego zryczałtowaną równowartość wydatków - albowiem przez sformułowanie ujęte w art. 628 pkt 2 in fine KPK „w razie rozpoznania sprawy bez ich uiszczenia” należy rozumieć także sytuację, kiedy z mocy wyraźnego przepisu ustawy (art. 622 KPK) musi dojść do zwrotu uiszczonych zryczałtowanych równowartości wydatków o której mowa w art. 621 § 1 KPK, a więc, gdy w sprawie nie zostaną uiszczone wydatki (tak w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego - Izba Karna z 2013-03-14, IV KK 1/13, opubl: Prokuratura i Prawo rok 2013, Nr 6, poz. 30, str. 13).

Właśnie trzecia z omówionych powyżej sytuacji powinna mieć miejsce w przedmiotowej sprawie. Dlatego należało rozważyć obniżenie kwoty zasądzonej od oskarżonego na rzecz oskarżyciela prywatnego w pkt 3 zaskarżonego wyroku jedynie do wysokości wydatków związanych z występowaniem pełnomocnika w sprawie i jednocześnie obciążenie oskarżonego realnymi wydatkami procesu tymczasowo poniesionymi przez Skarb Państwa. Ponadto należało obciążyć go opłatą.

W tym miejscu Sąd Okręgowy z urzędu zauważa, że takiego rozstrzygnięcia całkowicie brakuje w wyroku pierwszej instancji (Sąd ten ani oskarżonego od kosztów należnych na rzecz Skarbu Państwa nie zwolnił, ani ich nie zasądził - po prostu o nich nie orzekł). Przypomnieć należy, że w myśl art. 626 § 2 KPK, jeżeli w orzeczeniu nie zamieszczono rozstrzygnięcia o kosztach, orzeczenie w tym przedmiocie wydaje odpowiednio Sąd pierwszej instancji lub Sąd odwoławczy. Analogicznie sytuację tą reguluje art. 16 ust. 2 ustawy o opłatach w sprawach karnych. Ta część dyspozycji art. 626 § 2 KPK i dyspozycja art. 16 ust. 2 w/w ustawy o opłatach ma zastosowanie zarówno wtedy, gdy w ogóle nie rozstrzygnięto o kosztach, jak i wówczas, gdy w orzeczeniu Sąd nie wypowiedział się o kosztach obciążających jedną ze stron, mogą to też być wydatki poniesione tymczasowo przez Skarb Państwa. Nie chodzi więc o korygowanie błędnego wyliczenia kosztów ani, tym bardziej, o modyfikację zasad ich poniesienia, bo to w trybie art. 626 § 2 KPK i art. 16 ust. 2 w/w ustawy jest niedopuszczalne, ale o pierwotne, choć cząstkowe, rozstrzygnięcie o kosztach. (por. postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Karna z 2014-08-20, IV KK 70/14, opubl: Legalis).

Zaznaczyć należy, że w takiej sytuacji (braku orzeczenia pierwszej instancji) Sąd odwoławczy nie jest związany kierunkiem apelacji – może zasądzić od oskarżonego koszty sądowe (a więc opłatę należną również za pierwszą instancję i wydatki Skarbu Państwa poniesione tymczasowo) i to niezależnie od kierunku złożonego środka odwoławczego i bez względu na to, czy orzeczenie Sądu odwoławczego zasądzającego koszty za pierwszą instancję jest (w stosunku do orzeczenia sądu pierwszej instancji w tym przedmiocie) korzystne czy też niekorzystne dla oskarżonego (por. wyrok Sadu Najwyższego z 10 października 1974 roku sygn. akt Rw 461/74 opubl. OSNPG 1975/2/28 oraz wyrok Sadu Najwyższego z 24 sierpnia 1978 roku syng akt III KR 134/78 opubl. OSNKW 1979/3/32). Zresztą – pomijając nawet powyższe - zmiany wyroku dokonane przez Sąd Okręgowy są dla oskarżonego korzystne, a więc zgodne z kierunkiem apelacji, albowiem w zaskarżonym wyroku niesłusznie (wbrew dyspozycji art. 622 KPK) obciążono go kwotą 300 zł. tytułem zwrotu zryczałtowanych wydatków. Sąd Okręgowy ten ciężar przerzucił na Skarb Państwa. Z drugiej strony oskarżony poniesie realne wydatki Skarbu Państwa za postępowanie przez Sądem Rejonowym i opłatę za pierwszą instancję w łącznej kwocie 110 zł (będzie to poniżej szczegółowo omówione). Zatem zmiany wprowadzone przez instancję odwoławczą i tak są dla oskarżonego korzystne (poniesie za pierwszą instancję koszty o 190 zł. niższe niż ponosiłby na mocy zaskarżonego wyroku, gdyby został on utrzymany w mocy).

Na wydatki postępowania przed Sądem Rejonowym poniesione tymczasowo przez Skarb Państwa złożyły się: ryczałt za doręczenia pism procesowych w kwocie 20 złotych oraz ryczałt za uzyskanie danych o karalności z KRK w kwocie 30 zł.

Oplata karna należna od oskarżonego za pierwszą instancję wynosi zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (tekst jednolity: Dz. U. Nr 49 poz. 223 z 1983 roku z późniejszymi zmianami) co najmniej 60 złotych.

Dlatego Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- obniżył kwotę zasądzoną w pkt 3 wyroku Sądu Rejonowego od oskarżonego T. W. na rzecz oskarżyciela prywatnego M. N. do 432 (czterystu trzydziestu dwóch) złotych;
- na podstawie art. 622 kpk zarządził zwrot od Skarbu Państwa na rzecz oskarżyciela prywatnego M. N. kwoty 300 (trzystu) złotych uiszczonych przez niego tytułem zryczałtowanej równowartości wydatków;
- zasądził od oskarżonego T. W. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 50 (pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu wydatków poniesionych w postępowaniu przed Sądem Rejonowym oraz kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem opłaty za pierwszą instancję.

W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok jest sprawiedliwy, Sąd Okręgowy nie dostrzegł ani żadnego innego (mającego wpływ na treść wyroku i wymagającego ingerencji Sądu odwoławczego) naruszenia prawa karnego procesowego, ani prawa karnego materialnego, a reakcja karna w postaci warunkowego umorzenia postępowania na okres 2 lat próby i orzeczonego świadczenia pieniężnego jest słuszna, adekwatna do stopnia winy oskarżonego i stopnia społecznej szkodliwości jego czynu.

Na podstawie art. 628 pkt 1 KPK w zw. z art. 634 KPK w zw. art. 629 KPK oraz § 14 ust. 2 pkt 4 w zw. z § 2 ust. 2 w zw. § 14 ust. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z dnia 3 października 2002 roku. Nr 163 poz. 1348) Sąd zasądził od oskarżonego na rzecz oskarżyciela prywatnego kwotę 420 zł. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego świadczonego w postępowaniu odwoławczym.

Zasądzając opłatę za czynności adwokata z tytułu zastępstwa prawnego, Sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy adwokata, a także charakter sprawy i wkład pracy adwokata w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia, przy czym podstawę zasądzenia owej opłaty, stanowią stawki minimalne określone w stosownych przepisach. Wynika to wprost z § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) – por. postanowienie Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego - Izba Karna z 2011-03-23, I KZP 1/11, opubl: Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Karna rok 2011, Nr 5, poz. 38, str. 1, oraz postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 2009-09-30, II AKz 643/09, opubl: Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Katowicach rok 2009, Nr 4, poz. 35. Pełnomocnik oskarżyciela prywatnego nie złożył zestawienia wydatków, a jego wkład w rozpoznanie sprawy na etapie postępowania odwoławczego był bardzo niewielki i ograniczył się do uczestnictwa w rozprawie apelacyjnej. Uzasadnia to zasądzenie wydatków w minimalnej określonej w/w rozporządzeniem wysokości.

Na wydatki poniesione tymczasowo przez Skarb Państwa w postępowaniu odwoławczym złożył się ryczałt za doręczenia pism procesowych w kwocie 20 złotych.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim na podstawie art. 634 kpk w zw. z art. 629 kpk i art. 628 pkt 2 kpk i art. 8 w zw. z art. 12 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (tekst jednolity: Dz. U. Nr 49 poz. 223 z 1983 roku z późniejszymi zmianami) zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20 złotych tytułem zwrotu wydatków poniesionych w postępowaniu odwoławczym oraz wymierzył mu 60 złotych tytułem opłaty za drugą instancję. Oskarżony ma stały dochód, Sąd Okręgowy nie znajduje podstaw, dla których miałby w jego przypadku odstępować od zasady ponoszenia wydatków postępowania przez skazanego (zasada ta na mocy art. 629 kpk dotyczy także osoby co do której doszło do warunkowego umorzenia postępowania).

Z powyższych względów orzeczono jak w wyroku.